

ПРОТОКОЛ

от обществено обсъждане относно инвестиционно намерение за изграждане на крематориум върху частен имот в землището на село Българин проведено на 14 август 2026 г. (петък) от 14:00 часа в Конферентната зала на Културен център – Харманли.

Началото бе дадено в 14.05 часа от водещия Георги Христов, представител от общинска администрация гр. Харманли, който представи темата на предстоящото обществено обсъждане именно:

Инвестиционното намерение на ВИХ ГРУП ЕООД внесено в РИОСВ – Хасково, за преустройство на съществуваща сграда в крематориум и инсталиране на инсенеаторно съоръжение крематориум LATAL 10 НС за човешки останки с пречистване и филтрация на димните газове в поземлен имот с идентификатор 07315.201.13 в землището на село Българин.

Пръв взе думата Отец Максим, който заяви позицията си като свещеник на село Българин и подчертава, че според него въпросът не е само за инвестиция и разрешителни, а за човешкото достойнство и отношението към покойниците. Той обясни православното разбиране, че човешкото тяло не е ненужна материя и че традицията е покойният да бъде изпратен с молитва и положен в земята. Отец Максим се обърна към инвеститора с въпроса дали би настоявал за същия проект, ако това беше неговото родно село, където живеят децата му и са погребани близките му. Призова институциите да не превръщат общественото обсъждане в административна формалност, а действително да чуят хората, които ще живеят с последствията от решението. Накрая заяви категорично, че не подкрепя изграждането на крематориум в землището на село Българин и призова жителите открито и аргументирано да изразят позицията си.

След него се изказа Отец Живко Петров. Отец Живко първо заяви собствената си позиция против изграждането на крематориума, след което прочете официалното обръщение на Старозагорския митрополит. В него се посочва, че Православната църква не приема кремацията, защото разглежда тялото като неразделна част от човешката личност и свързва отношението към него с вярата във Възкресението. Прави се разграничение между принудително изгаряне при пожари или други обстоятелства и доброволната кремация, която църковната позиция определя като несъвместима с нейното учение. Освен религиозните аргументи се поставят и морални, етични, психологически и екологични опасения и кремацията се представя като практика, чужда на местната духовна традиция. Обръщението завършва с призив към отговорните институции да проявят благоразумие и да не допуснат изграждането на нов крематориум в община Харманли.

Думата бе дадена за отговор на представителя на инвеститора - Величко Сянков.

г-н Сянков защити проекта, като посочи, че крематориуми има в Пловдив, София и в много европейски държави и че кремацията е въпрос на личен избор на починалия или неговите близки. Той твърди, че съвременният крематориум е сравнително малко съоръжение и че няма да използва и изхвърля технологична вода по начина, от който хората се опасяват, а пепелта ще се предава на близките в урна. Обясни, че изгарянето е в две камери, газовете се обработват при висока температура, има пречистване с активен въглен, а системата е автоматизирана и няма да работи, ако необходимите параметри не са достигнати. Посочва метана като гориво и твърди, че подобна система в Пловдив се наблюдава от РИОСВ и показателите са под допустимите норми. За конкретното място казва, че обектът е на около километър и половина от Българин, между него и селото има хълм и според него няма пряко въздействие върху населеното място.

Думата взе Митко Тонев – кмет на с. Българин, който заяви, че не е против инвестициите принципно, а конкретно против избраното място, защото около него има пасища, земеделски земи и производство на храна. Посочи като важни конкретни рискове близостта на главен водопровод за питейна вода — според него около 50 метра — както и разстояние около 500–600 метра до помпена станция и вододайна зона. Изрази съмнение, че дори добра техника и филтри могат с годините да се амортизират, да остаряят или да аварират, и обърна специално внимание и на психологическото въздействие върху жителите. Разказа за силното притеснение в селото. Иниципирана подписка против изграждане на съоръжението е била подкрепена от над 200 души, само за няколко дни, както и е започнала втора подписка. Предупреди, че ако това обществено несъгласие не бъде взето предвид, ще се търси местен референдум, и призовава инвеститора да намери друго място, по-далеч от населени места.

След него се изказа Росица Христова – общински съветник, която заяви подкрепа за позицията на Българската православна църква и казва, че е посетила Българин, за да чуе лично мнението на жителите. Според нея районът е земеделски и демографски уязвим и подобна специфична инвестиция изисква ясни факти, а не слухове или общи уверения. Тя зададе въпроси относно: какъв ще бъде реалният капацитет на съоръжението, откъде ще идват телата и дали се предвижда трансграничен транспорт от чужбина. Поиска подробности за използваното гориво и за филтрите срещу фини прахови частици, диоксини и живачни изпарения. Постави и въпроса дали ще има непрекъснат автоматичен мониторинг, свързан с РИОСВ, като настоя здравето и спокойствието на хората да бъдат гарантирани.

Г-н Величко Сянков отговори на поставените въпроси като твърди, че телата ще идват по същия начин, както починалите, които в момента се погребват, като кремацията ще зависи от желанието на близките. Каза, че не се предвижда денонощна работа и първоначално очаква само няколко кремации седмично. По отношение на емисиите заявява, че газовете задължително ще се пречистват и наблюдават и че филтрите конструктивно не могат просто да бъдат изключвани през нощта. Подчерта отново, че според него няма да има миризми и че обемите са сравнително малки. Отхвърли и идеята за редовно докарване на тела от чужбина, като аргументира това с високата цена на международния транспорт на починали.

Думата взе Светлин Славов с позицията му, че едно бизнес намерение не е достатъчно основание проектът да бъде наложен там, където местната общност категорично го отхвърля. Той свързва това с разбирането си за демокрация — когато хората казват „не“, инвеститорът трябва да се съобрази и да потърси друго място, вместо проектът да продължава на всяка цена. Даде примери с други дейности, които също не бива просто да се разполагат до домовете на хората без съобразяване с околните. Подкрепи и позицията на църквата и заяви, че дори чисто прагматично да има необходимост от крематориум, той не трябва да бъде изграден на територията на село Българин.

След него се изказа Павлина Христова, жител на с. Българин, която подчерта, че районът произвежда храна и има дългогодишни земеделски традиции. Тя се притеснява как подобно съоръжение би се отразило върху качеството и репутацията на продукцията, тъй като наблизо има ниви, пасища, животни и се произвеждат различни земеделски култури. Според нея евентуалният негатив няма да засегне само нейното семейство, а и други земеделци и животновъди в района. Постави и моралния въпрос как днешните жители ще обяснят на своите деца и внуци, че са позволили подобен обект да бъде построен. Заключениеето ѝ е категорично — независимо дали въпросът се разглежда духовно, морално, материално или чисто човешки, тя е против проекта.

Румяна Илчева, жител на с. Българин, постави следния въпрос — според нейното разбиране при изграждането на подобен обект би трябвало да бъдат уведомени или консултирани собствениците на съседните имоти. Тя посочва, че техният имот е в съседство с мястото, но

никой не ги е питал за намерението. Според нея именно непосредствените съседи са сред хората, които първи трябва да знаят какво се планира.

Г-н Величко Сянков, представител на инвеститора, отговори че на този етап на разглеждане на инвестиционното намерение не е необходимо искане на съгласието на съседите, но в процеса на реализация ще бъдат спазени всички административни процедури.

В изказването си г-жа Виолета Димитрова, жител на с. Българин и гр. Харманли каза, че през последните две години живее постоянно в село Българин, въпреки че по лична карта е от Харманли, и посочи, че домът ѝ е на сравнително малко разстояние от планирания обект. Тя каза, че за нея би било неприятно от дома си да вижда или да знае за комина и работата на крематориума толкова близо. Основният ѝ технически въпрос е какво ще стане при прекъсване на електрозахранването, тъй като според нея в селото има чести проблеми с тока, включително продължителни прекъсвания. Пита как при такъв случай ще работят компютрите и останалите системи, от които според инвеститора зависи безопасността на съоръжението. Допълва, че част от съседите ѝ не са могли да присъстват на обсъждането или да се включат в първата подписка против инвестиционното намерение.

Думата взе Георги Георгиев – народен представител от ЛII Народно събрание.

Г-н Георгиев заяви, че споделя притесненията на хората от Българин и настоява местното население да бъде питано предварително при инвестиционни намерения, които пряко го засягат. Според него при такова специфично съоръжение трябва да се отчита и религиозната и културната нагласа на населението и предлага инвеститорът да потърси община, където подобен проект би бил желан. Призова общинските съветници внимателно да преценят бъдещото си гласуване и ясно ги насърчи да не допуснат тази инвестиция на сегашното място. Като човек с технически познания постави конкретен въпрос за пречистването чрез скрубър с вода, като посочва, че дори при затворен цикъл водата с времето ще се насити с уловените вещества. Пита какво ще се случва с тази вода след насищането ѝ и отново подчертава, че основното решение според него е проектът да бъде преместен там, където местната общност го приема.

Г-н Сянков отговори, че необходимата вода за работата на съоръжението е 50 литра на месец, като специализирана фирма ще я взема за преработка.

В изказването си Стелиана Димитрова се представи като 25-годишна и подчерта, че младите хора също имат позиция по въпроса. Тя постави на първо място психологическото въздействие и казва, че дори хората да не виждат самото съоръжение, знанието, че близо до тях се извършват кремации, според нея ще влияе върху спокойствието им. Даде конкретен пример със семейна вила, която по думите ѝ се намира на около 10 метра от планираната постройка, и пита инвеститора дали самият той би се чувствал комфортно в подобна ситуация. Изрази съмнение и в твърденията, че няма да има негативно отражение върху земеделието и пита как ще бъде гарантирано на производителите, че храната и продукцията им ще останат чисти и безопасни. Каза още, че много хора тепърва научават за подписките и очаква подкрепата да нараства, като пита какво още е необходимо, за да бъде оттеглено намерението, след като местните ясно са заявили несъгласие.

Водещият г-н Христов обяви края на обсъждането. Отец Максим поиска да каже заключителни думи с които заяви твърда подкрепа към общината и жителите в противопоставянето им на проекта за крематориум. Според него, въпреки общественото несъгласие, инвеститорът продължава напред без достатъчно разбиране към хората. Подчерта единството между християни и мюсюлмани и призовава да няма омраза, а разбирателство. Обръща се към общината и народните представители с настояване да направят всичко възможно проектът да не бъде допуснат.

**Протоколът е изготвен посредством софтуер чрез възпроизвеждане на извършения по време на общественото обсъждане аудио запис*